ALBINA

Revistă săptămînală a Așezămintelor culturale

Anul 66 — Seria II

Nr. 884

joi 3 decembrie 1964

8 pagini — 15 bani

Biblioteca Centrală Regională Hunedoara-Deva

În pag. a 6-a
EMBRIONI ÎN EPRUBETĂ, de acad. Eugen A. Pora.

În pag. a 7-a
FLUVIUL ÎȘI GĂSEȘTE MATCA, de Eugen Pop.

A ȘAPTEA ARTĂ LA SATE

Sînt astăzi în satele noastre o mulțime de profesiuni noi, numeroase meserii atît de strîns legate de epoca în care trăim, încît invocarea amintirilor din trecut nu oferă un termen de comparație. Tractoristul, șoferul de autocamion, combinerul, brigadierul de cîmp, profesorul cu diplomă universitară, mecanicul de la aspersoare și de la stația de pompă, stomatologul, operatorul de film, iată numai cîteva profesii noi exercitate la țară.

Dar să ne oprim numai la cea din urmă citată, la meseria operatorului de film. Cam de trei ori pe săptămînă — în unele sate chiar și mai des — au loc în sălile căminelor culturale programe de film, pretutindeni după tipicul îndătinat la oraș: cu bilet de intrare și cu ore precise de începerea filmului. În unele comune mai mari, cum ar fi la Lovrin, găsești chiar și cinemascop. Un film pe care l-ai pierdut în București, poți să-l vizionezi la Negrești, în Maramureș. Operatorul de film a devenit, de mulți ani încoace, un personaj prestigios în viața culturală a satului. Îl vezi la gară așteptînd să-i vină cu vagonul poștal un film nou, îl vezi transportînd în portbagajul motocicletei sau bicicletei casetele metalice în care stau rolele cu cei doi kilometri de celuloid și cu mica lor comoară de imagini epice și tot pe el îl vezi desenînd afișul care anunță noul film.

Masiva răspîndire a cinematografelor la sate, adăugată în ultima vreme și de acoperirea unor mari regiuni din spațiul țării de către rețeaua noastră de televiziune au creat condițiile materiale concrete pentru desfășurarea unei manifestări de amploare, aceea a **Festivalului filmului la sate.** Acest festival al celei de-a șaptea artă, în mediul rural a devenit tradițional, bucurîndu-se de un mare interes din partea milioanelor de spectatori și iubitori ai filmului care locuiesc la țară.

Producția națională de filme înregistrează, an de an, succese crescînde și de prestigiu atît în ce privește calitatea artistică a filmelor, cît și în ceea ce privește numărul lor. Filme ca **Setea,** după un scenariu de Titus Popovici, **Comoara din Vadul vechi,** după scenariul lui V. Em. Galan, inspirate din istoria contemporană a satului nostru, cunosc un succes binemeritat, fiind întîmpinate cu simpatie de către milioane de spectatori.

Numeroși alți scriitori talentați, cum sînt Francisc Munteanu, D. R. Popescu, Fănuș Neagu, N. Velea, Petre Sălcudeanu, au dat o serie de scenarii valoroase, după care s-au turnat filme ca: **Cer fără gratii, Un surîs în plină vară, Lumină de iulie,** etc.

În afară de filmele artistice de lung metraj, spectatorii au posibilitatea să vizioneze filmele de scurt metraj, așa numitele documentare. Realizate de către studioul **Al. Sahia,** pe diverse teme și subiecte, de mare interes pentru popularizarea realizărilor regimului nostru democrat-popular, pentru răspîndirea celor mai noi cuceriri în domeniul științei și agrotehnicii, aceste filme documentare au un pronunțat rol educativ. Fie că e vorba de cultura porumbului dublu hibrid, fie că e vorba de îngrășămintele chimice și minerale, sau de creșterea rațională a animalelor și păsărilor, astfel de filme vin să îmbogățească cunoștințele țăranilor colectiviști și să-i înarmeze și mai temeinic pentru munca lor spornică de fiecare zi.

Filmul este un adaos modern al școlii și cunoștințele căpătate la cursurile cercurilor agrozootehnice devin și mai familiare și mai eficiente prin vizionarea filmelor documentare și științifice, inspirate din temele agriculturii moderne, socialiste. Propagandist al noului, cînd e vorba de filmul documentar-științific, educator în sensul etic și artistic, cînd e vorba mai ales de filmul de lung metraj, cu acțiune epică, amîndouă genurile de filme vin să îmbogățească viața spirituală a milioanelor de spectatori din satele patriei noastre. Iată de ce socotim că **Festivalul filmului la sate** constituie un eveniment important și remarcabil, un eveniment plin de semnificații, care merită din plin elogiul și atenția noastră.

PETRU VINTILĂ

RODEȘTE CARTEA

În nopți de iarnă cînd e alb și pur
Și fire lungi, prin fulgi aduc lumină,
Cu inima mea cartea se îmbină
Și zile viitoare prind contur.

Își sparge taina haina ei străină
Sub brațul meu hotărîtor și dur.
Al cărții viu și roditor azur
Îmi face vîrsta-adîncă și deplină.

Eu adevărului îi port credință
Și-i port credință cărții ce-o citesc,
De parcă-i orice literă semință.

Și literele sînt semințe toate
Și cad, din cărți, pe cîmpul romînesc
Și se ridică-n spic și-adună roade.

AL. ANDRIȚOIU

La noi a sosit brigada științifică.
Fotografie: T. IOANES

PREGĂTIRI INTENSE

Comitetul raional pentru cultură și artă Lugoj a luat din timp măsuri pentru ca lăcașurile de cultură din satele raionului să poată activa în bune condiții în toată perioada lunilor de iarnă. Căminele culturale din comunele Găvojdia, Jdioara, Coștei, Hitiaș și altele sînt bine pregătite și amenajate. Ele sînt asigurate cu combustibil, cu mobilier și cu alte materiale necesare bunei desfășurări a activității. Unitățile culturale din raionul nostru au fost dotate cu mobilier în valoare de peste 150 000 lei, fără a mai pune la socoteală sume importante din veniturile extrabugetare destinate dezvoltării bazei materiale. Căminul cultural din comuna Darova, de pildă, și-a procurat recent din propriile venituri 350 scaune și alte materiale.

Pentru iarna care vine s-au prevăzut o serie de acțiuni interesante și de mare amploare. Munca de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice este mai bine organizată și diferențiată, în funcție de specificul și cerințele localităților din raion. Satele din raion vor fi vizitate de 800 de intelectuali. Unități culturale cum sînt cele din Bara, Lăpușnic, Dobrești, Tipari, Izgar și altele, au și fost vizitate de brigăzile științifice.

În vederea popularizării cît mai largi a științei, au fost formate colective care să facă demonstrații practice și experiențe științifice în fața oamenilor. Astfel de manifestări s-au ținut la căminele culturale, din Găvojdia și Jdioara. În perioada de iarnă, se vor organiza peste 100 de experiențe, demonstrații și consultații științifice.

Seriile de întrebări și răspunsuri, călătoriile pe harta patriei, concursurile Cine știe, răspunde *sînt forme ale muncii culturale folosite cu succes în raionul nostru. La căminele culturale din Sinersig, Ghizela, Părul și Găvojdia, s-au organizat călătorii pe harta patriei intitulate :* Romînia ieri și azi, Dezvoltarea industriei noastre socialiste, Electrificarea țării. *Fără îndoială că, în privința educării patriotice vor contribui și formațiile artistice. Se poate sublinia în acest sens și preocuparea colectivului de montaj literar-muzical al căminului cultural din comuna Belinț, care pregătește punerea în scenă a temei :* Frumoasă și bogată ești patria mea.

Un loc central în activitatea unităților culturale de la sate îl ocupă munca pentru sprijinirea sarcinilor economice ale gospodăriilor agricole colective. În iarna aceasta, învățămîntul agrozootehnic ca și ciclul de conferințe agricole pentru colectiviștii necuprinși în formele organizate, se vor bucura de mult mai mult sprijin din partea unităților de cultură. În afară de expoziții, prezentări de cărți și alte manifestări folosite în anii trecuți, în această iarnă vom organiza și diferite concursuri și schimburi de păreri între cursanții din mai multe gospodării, încadrați în aceleași forme de învățămînt.

Lunile ce urmează vor fi bogate și în alte manifestări culturale. Formațiile de teatru și colectivele de montaje muzical-literare — ce depășesc numărul de 120 — precum și cititorii artistici și recitatorii se pregătesc pentru a lua startul în cel de al IV-lea Festival bienal de teatru I. L. Caragiale. *Formațiile folclorice vor participa la un concurs, iar brigăzile artistice de agitație își vor desfășura activitatea întrecîndu-se în competiția :* Pentru cea mai bună brigadă artistică de agitație.

Pentru perioada de iarnă, unitățile culturale din raionul nostru au înscris, în planurile lor, activități bogate. Multe dintre cele prevăzute au început să prindă viață și au fost mult apreciate de spectatori, tocmai datorită spiritului înalt de răspundere de care s-a dat dovadă în alegerea, programarea și desfășurarea lor.

ION FILOTIE
secretar al Comitetului raional pentru cultură și artă-Lugoj

Cronica filmului

„COMOARA DIN VADUL VECHI"

Transpunînd pe peliculă nuvela **La Răzeși** a scriitorului V. Em. Galan, regizorul Victor Iliu nu-și dezminte nici de această dată preferința pentru ecranizarea unor opere literare ce tratează episoade ale vieții satului. (Dintre filmele sale anterioare amintim **Mitrea Cocor** și mult aplaudata **Moară cu noroc.**)

Însăși povestirea lui Galan e concepută cinematografic — cu caractere aspre, precis individualizate, cu o atmosferă plină de conflicte — vorbind despre momente de un deosebit dramatism din istoria nu prea îndepărtată a satului moldovean : seceta din anii de după război. Scenariul, scris de autorul povestirii, urmărește strania aventură a chiaburului în devenire. Prisac, care — întorcîndu-se de la oraș unde se îndeletnicise cu diferite afaceri dubioase — încearcă să pună stăpînire pe întregul sat, bazîndu-se pe o iluzorie „comoară".

Prezentîndu-ne procesul de dezumanizare treptată a lui Prisac, setea sa nesăbuită de bani și de putere care-l face să vadă în secetă o veritabilă mină de aur („Vine foametea !" — exclamă el cu un rînjet triumfător) și-l mînă spre acțiuni aproape dezechilibrate, scenariul intenționează să reliefeze în final replica dată acestuia de colectivitatea sătenilor, să sugereze schimbările ce aveau să survină în Vadul ca și în oricare din celelalte sate ale noastre. Or, tocmai aici (nu în intenție, ci în realizarea acesteia) rezidă una din carențele sale. Dacă Prisac se bucură de atenția deosebită a cineaștilor, portretul său psihologic fiind o certă reușită, nici replicile individuale și nici cea colectivă nu au fost investite de realizatori cu suficientă forță de convingere. De altfel, pînă spre final, comuniștii — al căror rol e bine conturat în nuvelă — nici nu-și fac simțită prezența, iar atunci cînd îi vedem nu par să aibă forța necesară să se opună lui Prisac (vezi ceferistul, interpretat de G. Tomazoglu). Nici personajele cu pondere mai mare în acțiune (Anița, Ion, sora lui Prisac) nu au această forță, sînt deseori lipsite de personalitate, palide. Singur momentul înfruntării dintre Zamfir (o altă apariție episodică) și Prisac este mai izbutit din acest punct de vedere și asta nu datorită atît scenariului, cît actorului Gh. Dinică ce reușește să-i dea o replică „la înălțime" lui Ștefan Mihăilescu-Brăila (Prisac).

În mod fatal, în aceste condiții, doborîrea lui Prisac nu ne apare integrată organic acțiunii, sancțiunea lui fiindu-ne înfățișată în cîteva cadre convenționale. De aici și sentimentul de neîmplinire cu care termini vizionarea unui film ce, pe parcurs, prilejuiește suficiente satisfacții.

Sînt în **Comoara...**, în special în prima sa parte, secvențe valoroase, unele chiar deosebite, care te urmăresc vreme îndelungată după vizionare. Aș cita, în primul rînd, lupta disperată cu pămîntul pe care o duc Prisac și argatul său. Sînt momente ce amintesc, pe un cu totul alt plan, bineînțeles, de capodopera japoneză **Insula.** Pămîntul ars și pustiu, încrîncenarea din ce în ce mai fără sens a celor doi, mișcările lor automate și sleite, pieile cailor omorîți în timpul aratului care fîlfîie atîrnate de un copac desfrunzit, sunetele cu rezonanță metalică pe care le scot bulgării de pămînt bătuți cu maiul într-un duel demențial cu natura, corbii care dau tîrcoale tot mai insistente și rău prevestitoare locului, totul : regie, interpretare, decor, imagine, sunet, converg spre a face din aceste cadre o secvență cu adevărat antologică. Aceasta, ca și multe altele (intrarea lui Prisac în sat, întîlnirea de la fîntînă etc.) ne demonstrează încă o dată calitățile dovedite de Victor Iliu încă în **Moara cu noroc** : știința sa de a crea o atmosferă deosebită, de a face să „joace" și natura, capacitatea de a caracteriza pregnant anumite situații.

În toate secvențele amintite mai înainte, operatorul Gh. Fischer realizează cadre de o mare frumusețe plastică. Imaginea ne reține atenția încă de la debutul acțiunii (procesiunea funebră proiectată pe orizont, drumul colbuit pe care se întoarce Prisac).

Dintre interpreți se detașează net Ștefan Mihăilescu-Brăila. El știe să fie cu dezinvoltură energic, insinuant, senzual, laș și în general complex. Actorul marchează dezumanizarea pînă la forme fioroase a speculantului setos de înavuțire. Mult mai puțin servit de scenariu cuplul Ion (I. Caramitru) și Anița (Mariana Pojar) face eforturi remarcabile deseori încununate de succes. În schimb jocul Corinei Constantinescu în alte filme atît de sobru ni s-a părut aici cam teatral.

Muzica lui Tiberiu Olah, de factură modernă, este un comentariu rafinat al acțiunii.

Atribuirea premiului pentru regie la Festivalul filmului romînesc de la Mamaia vine să recompenseze o operă regizorală de o construcție clară, un stil specific și în general munca unui regizor cu mari merite în dezvoltarea cinematografiei romînești.

VLADIMIR PANĂ

Învățătoarea din Dealu-Nou

Era cu zece ani în urmă într-o duminică de toamnă. La căminul cultural din Parincea, raionul Bacău, sute de oameni urmăreau un program artistic. Cînta și corul. Coriștii, țărani din comună, interpretau frumos, cu simțire, o suită de melodii, cum poate nu le auzise pînă atunci satul. La acest spectacol, corul își lua rămas bun de la dirijoarea lor, o învățătoare brunetă și mărunțică pe care o îndrăgise atît de mult în decursul anilor. Prin dăruirea și grija cu care cîntau atunci, coriștii își manifestau, la despărțire, mulțumirea, dragostea lor profundă față de această învățătoare, pasionată și neobosită care i-a adunat și organizat, în formație, care le-a deschis o fereastră spre lumea cîntecului și a melodiilor...

La Dealu-Nou, de pe aceleași meleaguri, Aglaia Adrian venise, ca și cu ani în urmă la Parincea, cu marea ei dragoste pentru școală și copii, cu dorința fierbinte de a participa și aici la activitatea culturală. Acestor preocupări s-a dăruit cu pasiune și la noul său loc de muncă.

De cum a sosit în sat, cu ajutorul celorlalte cadre didactice a trecut la înființarea unui cor format din tineri și, peste puțin timp, pe scena căminului din localitate au răsunat cîntece. A trecut, apoi, la înjghebarea unui cor de femei. Zi de zi, seară de seară, putea fi văzută stînd de vorbă, cu femeile din sat, despre frumusețile cîntecului, a activității într-o formație corală. Le vorbea cu atîta pasiune și convingere încît, femeile începură să vină în număr mare să le încerce vocile, să se înscrie în cor. Le plăcea această învățătoare brunetă și mărunțică, delicată și plină de energie. O stimau și o prețuiau pentru munca frumoasă de la școală, pentru perseverența cu care se ocupa și de viața culturală a satului. În 1962, corul de femei din Dealu-Nou, comuna Sărata, număra 80 de persoane iar la cel de al VII-lea concurs formația a urcat scena cu 120 de coriste, colectiviste din gospodărie. La această întrecere s-au prezentat cu un repertoriu bogat și variat, obținînd locul II pe regiune. Să organizezi o asemenea formație, s-o înveți să interpreteze bine bucăți ca *Te cînt partid*, de Mircea Neagu, *Republică măreață vatră*, de Ion Chirescu ș.a. nu-i o treabă atît de ușoară. A cerut multă muncă, mult tact și multă, multă dăruire din partea dirijoarei.

Cînd în anul 1960, în sat, era nevoie de o bibliotecară, Aglaia Adrian s-a oferit să facă și această muncă. A început să lucreze, cu aceeași pasiune și cu cititorii. Putea fi văzută ducînd cărți oamenilor, organizînd prezentări și recenzii, preocupată de îndrumarea lecturii cititorilor. Sînt scripte păstrate la bibliotecă care vorbesc de rezultatele muncii ei din această perioadă, de cei peste 300 de cititori la care a ajuns într-un sat cu 370 de familii. Mulți colectiviști ca îngrijitorul de animale Vasile Siia, colectivista Maria Palosanu, Stratia Haidău și alții îi poartă învățătoarei multă recunoștință pentru că le-a dat cartea în mînă și i-a obișnuit să citească.

A trecut aproape un deceniu și jumătate de cînd învățătoarea Aglaia Adrian a urcat pentru prima oară scena căminului să expună o conferință. De atunci și pînă azi, munca de la catedră cu elevii s-a împletit tot timpul cu activitatea desfășurată la căminul cultural. Copiii ca și părinții acestora au avut întotdeauna în persoana ei un adevărat învățător și sfătuitor.

Am întîlnit-o dăunăzi. Era la o oră cu elevii din clasa a II-a. O fetiță blondă, cu ochi mari, visători citea bucata *Fagul și bradul*. Învățătoarea o urmărea atentă, îi corecta din cînd în cînd accentul greșit, apoi, la sfîrșit, a invitat-o să povestească ce a înțeles. Au citit și alți copii, după care au urmat întrebările. Începuse de fapt un dialog, un dialog plăcut și antrenant între învățătoare și clasă. Elevii descriau arborii despre care citiseră, vorbeau despre foloasele pe care le aduc. Învățătoarea aprecia și dezvolta răspunsurile, le pune noi întrebări. Admiram priceperea și tactul pedagogic cu care ea ajuta pe copii să gîndească, să-și formuleze răspunsurile, felul cum le corecta greșelile, căldura și dragostea cu care le vorbea și-i învăța...

Seara, am văzut-o, la masa din cancelaria școlii, aplecată asupra unor partituri. Studia, transcria și aranja bucățile muzicale pentru un montaj literar-muzical pe care-l vor prezenta artiștii amatori din Dealu-Nou, în cinstea aniversării Republicii. Lucra de zor, cu multă migală, și după ce termină transcrierea unui cîntec își notă într-un carnețel, titluri de cărți și broșuri de pedagogie. Era preludiul unor pregătiri pentru o nouă manifestare. Pe un plan afișat în cancelaria școlii figura o expunere pe care învățătoarea Aglaia Adrian o va susține în cadrul lectoratului cu părinții la sfîrșitul lunii decembrie. Titlul ei : *Participarea familiei la formarea trăsăturilor morale ale copiilor.*

R. IARAI

A apărut

Calendarul de perete „ALBINA"

pe anul 1965

De vînzare la unitățile cooperației de consum, librării și debitele O.C.L.

„DEPINDE ŞI DE CALITATEA MUNCII“

RUBRICA NOASTRĂ ECONOMICĂ

Pe cîţiva i-am întîlnit la casierie. Era zi de plată. Celor de prin partea locului le place să spună „zi de leafă“, pentru că, zic ei, se dă în fiecare lună, „negreşit“. Sistemul s-a introdus cu vreo doi ani în urmă. De atunci, colectiviştii se înfăţişează la „casă“ în zile anume hotărîte şi îşi ridică avansul în bani. Unii vin cu suma gata calculată. Au notat zilele lucrate, le-au înmulţit cu 10 lei cît reprezintă avansul la ziua-muncă şi suma-i exactă. Nimeni nu greşeşte.

Printre cei care îşi numărau banii primiţi era şi Suzana Pastor. Îi citisem numele cu cîteva ceasuri mai înainte pe tabelul brigăzii, la poziţia 39. Pînă la 31 octombrie avea 491 de zile-muncă. De la începutul anului şi pînă la aceeaşi dată, avansul primit de ea se ridica la 4 910 lei. Sînt alţii care au primit mai mult. Dumitru şi Eugenia Munteanu au luat împreună 10 350 lei. Lista ar fi cam măricică dacă i-am aminti pe fiecare.

Să ne întoarcem însă la plata avansurilor lunare. Sistemul e deosebit de avantajos. Nici un colectivist n-ar mai putea concepe să fie altminteri. Dar pentru ca să asiguri sumele necesare plăţii avansului, se cere neapărat crearea mijloacelor băneşti. Asta o ştie oricine. Cum se face asta? Aici credem că mai sînt cîteva lucruri de învăţat.

Gospodăria colectivă din Sînpetru nu dispune de suprafeţe prea mari de teren. Arabilul gospodăriei abia trece de 1 300 de hectare. Dar în planul gospodăriei se poate citi, la capitolul venituri, suma de 6 336 000 lei. Cititorul îşi va pune, şi nu fără temei, întrebarea cum au izbutit cei din Sînpetru să asigure asemenea venituri şi mai ales avansuri care pînă la 31 octombrie se cifrau la 1 478 184 lei? Iată cum. Mai întîi merită să fie cunoscut că fondul de bază s-a ridicat la sfîrşitul anului trecut la 6 647 169 lei, ceea ce înseamnă 353 043 lei la suta de hectare. Acesta e un lucru foarte important, după cum important de ştiut este şi faptul că media veniturilor pe ultimii trei ani la suta de hectare trece de 456 000 lei. Cu alte cuvinte, la Sînpetru, preocuparea principală a consiliului de conducere a fost şi este întărirea organizatorică şi economică a gospodăriei şi sporirea necontenită a producţiei în toate sectoarele. De aici şi valoarea zilei-muncă de 30 lei din care, în bani, 18 lei.

Şi pentru că aminteam de veniturile obţinute la suta de hectare, unii cititori vor fi tentaţi să le pună mai ales pe seama sectorului zootehnic. Să nu ne pripim. Gospodăria dispune, ce-i drept, de un număr apreciabil de animale, îndeosebi vaci cu lapte şi junonci şi tineret bovin. Potrivit planului, în acest an sectorul creşterii animalelor va da un venit de 1 735 000 lei. Dacă îl raportăm însă la venitul global (6 336 000 lei), rezultă că cel realizat din sectorul zootehnic constituie doar ceva mai puţin decît a treia parte. Nu trebuie uitate aici însă posibilităţile, pentru că la Sînpetru încărcătura de animale la suta de hectare a ajuns deja la peste 34 vaci. Dacă numărul de animale va creşte ori nu în viitor rămîne de văzut. E o chestiune de gospodărire legată de suprafaţa de teren, de culturile care să asigure o furajare corespunzătoare şi alte condiţii. Şi suprafaţa, după cum ştim, nu e prea mare. Tocmai aceste condiţii stau în atenţia colectivului de conducere. De aceea, în acest sector problema problemelor este producţia obţinută şi calitatea. Se cuvine deci şi aici cîteva exemple. În zece luni de zile cantitatea de lapte obţinută a ajuns la peste 634 mii de litri. Nu e prea mare, fapt de altfel recunoscut de cei din Sînpetru. Şi fără îndoială, nu vor rămîne numai cu atît, adică numai cu recunoaşterea. Credem însă că nu e lipsit de importanţă să amintim că laptele livrat pe bază de contract are un procent de grăsime de 3,7—3,9. Se cîştigă şi din asta? Fireşte că da. Dar procentul de grăsime nu pică aşa ca o pară mălăiaţă. Nu poţi da ordin vacilor să dea lapte mult şi mai ales gras. În schimb nu te împiedică nimeni ba chiar se recomandă mereu: atenţie la îngrijire, la furajare, la respectarea indicaţiilor date de specialişti, cum s-ar zice. Asta şi fac cei din Sînpetru. Şi o fac din profundă convingere.

Referindu-se la producţiile realizate în sectorul vegetal un colectivist din Bărăgan ne spunea, în vară, printre altele... „depinde şi ce produci“. Am reţinut din discuţia cu el doar diferenţa de cîştig ce s-ar putea realiza de la anumite ramuri de producţie. Altul, din Sînpetru, acum în toamnă, făcea remarca: „Am prevăzut 2 700 kg grîu la hectar şi am scos 3 028 kilograme. Aproape nu avem culturi la care să nu fi obţinut sporuri de recoltă. Că, vedeţi dumneavoastră, rezultatele în orice sector depind şi de felul cum munceşti, adică de calitatea muncii şi de cum te gospodăreşti“. Care din cei doi are dreptate?

Pentru o mai bună înţelegere a problemei să ne folosim de cîteva cifre. În acest an, de pildă, la Sînpetru-Braşov, numai sporul la cultura grîului se ridică la aproape 12 vagoane şi jumătate. (Suprafaţa cultivată cu grîu 374 hectare). Planul la orzoaică a fost depăşit cu 31 la sută, la ovăz cu 39 la sută şi aşa mai departe. Aşadar, de pe aceeaşi suprafaţă recoltă mai mare. Să luăm legumicultura. La ceapa verde se prevăzuse să se obţină 9 000 kg la hectar şi s-au realizat 12 880 kg. La varză, în loc de 15 000 kg s-au obţinut 30 000. Sporuri însemnate de recoltă au fost obţinute la fasole, gulii de vară, cartofi iarovizaţi, mazăre şi altele. Producţia la cartofii de toamnă trece peste 143 de vagoane. Media la hectar este de aproape 18 000 kilograme. Cantitatea contractată se ridică la 600 de tone. În condiţiile acestui an producţia obţinută este lăudabilă. Ea totuşi nu-i mulţumeşte pe toţi. De ce oare? Pentru că la Sînpetru, realizarea numai a cifrelor de plan nu mai constituie de mult prilej de mulţumire. Asta-i!

Să realizeze, aşadar, mai mult şi mai bun, să valorifice în mod chibzuit surplusul de producţie asigurîndu-se un venit bănesc în tot cursul anului. Iată dezideratele despre care ne-au vorbit şi tov. Gheorghe Munteanu, preşedintele gospodăriei, şi inginerul agronom Alexandru Bălănescu. Dar ceea ce este mai semnificativ au vorbit toţi cei cu care am stat la cuvînt. De aceea, acum, în preajma întocmirii planurilor de producţie pe 1965, vom da dreptate tot colectivistului din Sînpetru.

„Depinde şi de calitatea muncii şi de cum te gospodăreşti“.

CL. MUNTEANU

G.A.C. Ostrov-Dobrogea. Prima lecţie la cercul de învăţămînt viticol. Inginerul Aurel Andrei vorbeşte despre normarea muncii în viticultură.

Actualitate

Aplicarea în practică a cunoştinţelor însuşite la învăţămîntul agrozootehnic de către cursanţi contribuie în însemnată măsură la sporirea producţiei. Relatările celor cu care am stat de vorbă din raionul Negru Vodă vin să confirme acest adevăr. Iată cîteva aprecieri.

Inginerul LIVIU TĂTARU, comuna Cumpăna

La noi a devenit o obişnuinţă ca brigadierii, şefii de echipe şi ceilalţi colectivişti să se refere la importanţa învăţămîntului agrozootehnic ori de cîte ori se face analiza rezultatelor în producţie. Legătura este firească pentru că aceste rezultate se datoresc în bună parte aplicării cu stricteţe a celor învăţate. Astfel, pregătirea de cu toamnă a solului pentru culturile de primăvară a dus la obţinerea unor cantităţi sporite de floarea soarelui — 2 217 kg. la hectar faţă de 1 762 kg. obţinute pe ogor de primăvară. La grîu, recolta de 2 600—3 000 kg la hectar s-a realizat pe acele sole unde s-au aplicat recomandările ştiinţei cu privire la îngrăşarea pămîntului şi la întreţinerea culturilor.

Să dăm un exemplu şi din alt sector. Mulgătoarele Dumitra Drăguţ şi Maria Glodeanu, fruntaşe la cercul de zootehnie din iarna trecută, pînă în octombrie a.c. au obţinut o producţie de 2 900 şi respectiv 3 000 litri de lapte, pe cap de vacă furajată.

Acestea sînt doar cîteva fapte care demonstrează marele interes al colectiviştilor noştri pentru însuşirea cunoştinţelor predate la cursuri şi aplicarea lor în practică.

Inginerul NICOLAE RAICU, comuna Comana

Gospodăria noastră a obţinut venituri însemnate de pe urma sectorului zootehnic. Numai în acest an, pînă la sfîrşitul lunii octombrie, s-a încasat suma de 2 100 000 lei din valorificarea produselor animaliere. Succesul se datoreşte şi faptului că oamenii noştri muncesc aşa cum au învăţat la cursuri.

Vasile Catană, cursant conştiincios, a îngrijit purceii hrănindu-i potrivit recomandărilor. Rezultatul? La înţărcare, 360 de purcei aveau greutatea de peste 14 kg. De necesitatea hrănirii raţionale a păsărilor s-a convins şi îngrijitoarea Ioana Palangă. O vreme a hrănit puii mai mult cu porumb, ceea ce nu este recomandabil. Abia după ce a respectat indicaţiile date de către inginerul zootehnic şi doctorul veterinar, atît în cadrul cursurilor şi direct la locul de muncă, a izbutit Ioana să crească pui pentru valorificat cu greutatea de 1 kg. la vîrsta de patru luni.

NICOLAE SOACĂZ, colectivist, comuna Topraisar

La locul de muncă am înţeles într-adevăr valoarea spuselor tovarăşilor lectori şi a celor scrise în cărţi. Pregătirea solului pentru culturile de primăvară şi lucrările pentru întreţinerea culturilor făcute după metode ştiinţifice ne-au adus anul acesta rezultate bune. De pe fiecare hectar de porumb semănat în ogor de toamnă am recoltat cu 300—400 kg mai mult decît de pe terenurile arate în primăvară. Am mai învăţat că asolamentele duc la producţii mari. De acest lucru ne-am dat seama cînd am adunat recoltele. Bunăoară, de pe un lot semănat cu grîu din soiul Bezostaia, după borceag, s-au obţinut 3 000 kg la hectar. Să vă spun şi ce s-a întîmplat atunci cînd n-am respectat sistemul asolamentelor. Semănînd grîu, după grîu, s-au şi ivit dăunătorii. E vorba de gîndacul ghebos — duşmanul grîului. E adevărat, l-am combătut. Cu acest prilej mulţi şi-au dat seama, o dată mai mult, de adevărul recomandărilor făcute la cursuri.

În prag de

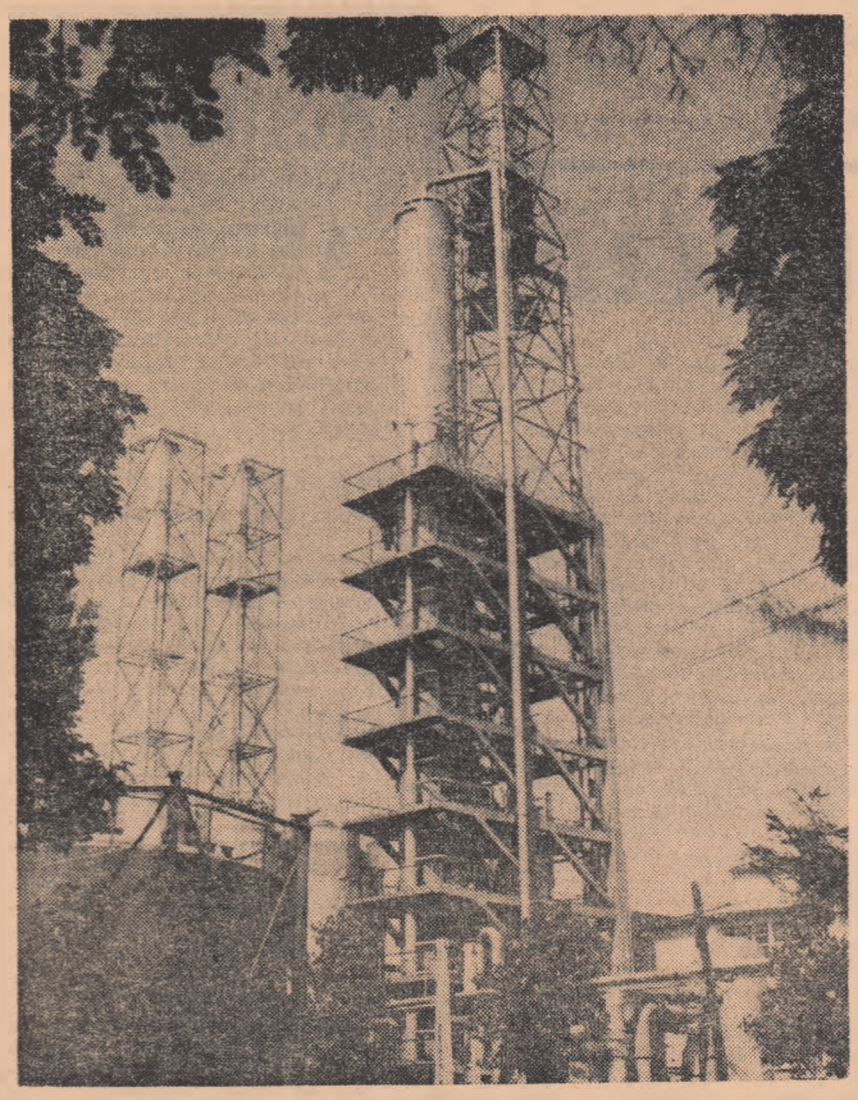

Combinatul chimic Făgăraş. Turnurile de absorbţie

Înainte ca tractoarele să se fi retras din cîmp, au apărut semnele activităţii specifice iernii. Nu este vorba aici de starea timpului, de buletinul meteorologic, care a înregistrat temperaturi scăzute şi burniţă. Nu aceste semne au de-acum întîietate. Ele se mai pot încă modifica şi toamna mai are de aşteptat predarea ştafetei.

Iarna s-a anunţat prin reluarea activităţii de învăţămînt. Cursurile agrozootehnice au început. Spectacolul mai are aspecte inedite. Intrat în tradiţie, integrat în viaţa de fiecare zi a gospodăriei este specific satului contemporan, la fel cum este natural ca-n plină vară să se treiere şi să se tragă la coasă. La o scurtă festivitate şi la împărţirea cursanţilor pe cercuri s-a redus întreaga ceremonie. Au apărut caietele de însemnări, au fost rînduite pe masă probele de grîu sau porumb, materialul didactic şi s-au înscris primele notiţe cu creionul.

Aspectul inedit e însăşi experienţa dobîndită în anii care au trecut. Aşadar în Ion Roată, în Andrăşeşti sau Crevedia, în Tîrzii-Huşi, Cîrja, la Păuleşti şi Sîntana în sute şi sute de săli de cursuri, în toate satele patriei, şcoala cu cei mai mulţi cursanţi a început.

A început înainte de a fi încheiate cu totul lucrările în cîmp. Se mai ară, mai este de lucru în vii, în livezi, în răsadniţe ; satul n-a devenit de fel acel loc adormit, liniştit, cum ne obişnuisem a-l cunoaşte, de îndată ce brumele toamnei cedează locul primilor fulgi plăpînzi de zăpadă.

Satul nici nu mai cunoaşte, astăzi, răstimpul de letargie, hibernarea sub haina de zăpadă. Pentru a regăsi această imagine sîntem nevoiţi să apelăm la sălile de muzeu, ori la scrierile literare din trecut. Să apelăm la propriile noastre amintiri. În aceste amintiri nu-şi găsesc locul, vorbind de iernile de demult ale fostului sat rominesc, nici brigăzile alcătuite din profesori şi oameni de ştiinţă, nici săptămîni ale filmului la sate, nu-şi află urmele nici seriile de întrebări şi răspunsuri. Sînt nenumărate noutăţi înregistrate de satul contemporan nou, în aceeaşi măsură în care nenumărate aspecte ale fostului sat au dispărut.

Dintre toate anotimpurile, îndrăznesc să afirm, că iarna se clasifică prima în ceea ce priveşte modificările. Ea înregistrează, fără îndoială, sporul cel mai suculent în surprize. Căci iernile de demult nu reduceau numai peisajul la simpla gamă cromatică alb-negru, ci însăşi viaţa părea să-şi fi încetinit pulsul, aşa cum hibernarea scade temperatura vietăţilor. Şi am destule amintiri legate de acea perioadă. Azi mi se pare mult mai îndepărtată decît o însumează anii care s-au aşezat.

Ziua trecea amăgită cu adăpatul vitei şi o vizită-două în grajd. Seara, cu lampa aprinsă, uneori la şezători, alteori cu mici reparaţii lîngă vatră. Copiii urcau pe dilmă şi se putea spune că erau singurii care se bucurau de o gamă cromatică mai generoasă decît alb-negrul. Într-o asemenea seară am asistat la o scenă de o naivitate dezarmantă. Se nimerise, la şezătoare, un tînăr profesor. I s-au pus cîteva întrebări. Gîndesc că a fost, de fapt, prima seară de întrebări şi răspunsuri la care am asistat. A fost întreba-

Din carnetul scriitorului

MOARA DOBROGEANĂ

Moara aduna pînă mai ieri toate apele satului, definindu-i într-un anume fel condiţia şi... sărăcia. Duduitul ei plin sau gol vestea, peste cîmpii şi dealuri, starea hambarului din curtea gospodarului, anii de secetă sau belşug. La Muzeul Satului, în Bucureşti, alături de gospodării ţărăneşti din toate colţurile ţării, se întîlnesc şi cîteva tipuri de mori săteşti, întregind peisajul acestui sat-muzeu, plantat chiar în inima Capitalei. Morile de apă sînt montate nu departe de moara dobrogeană de vînt. Înaltă cît şi o biserică din Maramureş, cu aripile înţepenite, moara de la Sarichioi pare o gigantică pasăre a Deltei, poposită pe malul lacului Herăstrău. Ne-am oprit adesea lîngă ea, meditînd la rodnicia zgîrcită a pămînturilor dintre Dunăre şi Mare. Dar ne-am oprit nu numai lîngă această piesă de muzeu, ci şi lîngă surorile ei gemene „în funcţiune", aflate pînă mai ieri în multe colţuri ale Dobrogei, pe dealurile de piatră de la Babadag sau pe braţele de apă ce înfăşoară pămînturile virgine din Deltă.

Moara de vînt era, ca şi ceasornicul de nisip, un simbol al stagnării timpului sau al capriciilor stihiei. Sacul cu boabe, era lăsat de gospodar, aici, o săptămînă, timp în care, grăunte cu grăunte, grîul se prefăcea în făină. Ceaunul sau albia de pîine aştepta, în vremea aceasta, ca vîntul să mişte vintrelele, iar cuptorul gospodinei aştepta şi el să se încingă, în funcţie de „evenimentul" de pe deal... Dar în Dobrogea vînturile bat berechet. Nu erau atîtea mori de vînt, pentru cîte viscole, furtuni şi grindini se abăteau anual peste aceste stepe. Iar regimul climatic excesiv, — viscole şi geruri iarna, secete vara — făcea ca ogorul să producă puţin. Puţin, chiar şi pentru puţinele mori de vînt, care măcinau puţin cîte puţin cîţiva saci de boabe... Drept care, în Dobrogea se petrecea mai ieri un paradox. Moara de vînt, acest instrument tehnic al înapoierii şi sărăciei, rămînea adesea cu braţele nemişcate, semn că în coşul ei nu se afla nimic. Morile de vînt şomau. Iată un paradox dobrogean, expresiv şi definitoriu pentru condiţia locului ! De la el, de la acest paradox, vom trece la altul, cel de azi.

Ştiaţi că în Dobrogea, chiar lîngă Constanţa, funcţionează o moară care macină 220 tone de grîu în 24 de ore ?

Încercaţi să vă imaginaţi o asemenea moară, funcţionînd în urmă cu 20 sau 30 de ani ! Oricine s-ar fi putut întreba : Bine dar ce va măcina o asemenea uzină într-o lună sau într-un an ? Un asemenea gigant al industriei alimentare ar fi trebuit să aibă o bază de producţie agricolă care să asigure hrănirea lui permanentă, zi şi noapte şi an de an !

Asemenea bază există. Ea este agricultura socialistă a Dobrogei, mereu mai puternică, mereu mai dezvoltată, an după an. Marele edificiu industrial din perimetrul oraşului Constanţa este de fapt o anexă a cîmpiei cu grîne. Gigantul industrial de aici defineşte agricultura înfloritoare a unei regiuni întregi, ridicată în anii noştri la o dezvoltare imposibil de conceput pînă ieri. Uzina de morărit poartă numele **Dobrogea** şi ea este într-adevăr o marcă a Dobrogei noi.

Pămîntul se ară şi se seamănă mecanizat, recolta se strînge mecanizat. În locul convoaielor nesfîrşite de căruţe ce duc recolta la silozuri, au apărut convoaiele de autocamioane **Carpaţi.** Era firesc deci, ca la sfîrşitul acestui drum al grîului, la moară adică, să întîlneşti un gigant industrial pe măsura tuturor acestor prefaceri. E moara **Dobrogei.** Totul aici este mecanizat, iar prezenţa omului se mărgineşte la rolul de supraveghetor al marilor agregate.

Clădirea, uriaşa clădire cu cîteva etaje, este împărţită în cîteva zone : depozitul de grîu, moara propriu-zisă, depozitul de făină, apoi fabrica de pîine şi fabrica de biscuiţi. Urcînd şi coborînd sute de metri de scări, plimbîndu-ne prin vastele haie cu agregate, am întîlnit doar cîţiva oameni. Erau în dreptul tablourilor de comandă, supraveghind doar punctele de răscruce din drumul grîului sau al făinei. O apăsare de buton şi... uriaşul se pune în mişcare ! O altă răsucire şi, pornind din depozite, grîul este împins pneumatic spre maşinile de curăţat şi spălat. Apoi drumul lui continuă, de la etaj la etaj, iar de aici înapoi la parter şi iar la etaj, fără intervenţia omului. Boabele sînt alese de neghină, de nisip sau pietre, apoi sînt spălate şi uscate. Trec apoi în maşinile de curăţat, care înlătură coaja şi vîrful fiecărui bob. Abia după aceasta boabele ajung în secţia de grişuri — prima etapă a măcinişului — după care, trecînd din maşină în maşină şi din sită în sită, grîul devine făină superioară, gata să poposească la „vecini".

„Vecinii" sînt brutarii, adică marele **brutar automat.** Un alt tablou de comandă, o altă apăsare de buton şi făina ia drumul pîinii. Abia aici apar, în fine, oamenii în halate albe, specialiştii în panificaţie. Ei sînt numiţi convenţional „brutari", deşi între munca lor de azi şi munca lor de odinioară nu mai este nici o legătură. Aceşti oameni, ca de altfel şi cei cîţiva „morari" de dincolo, supraveghează de fapt procesul fabricare mecanică a pîinii sau a biscuiţilor. Sînt tari de la vechile brutării constănţene. Dar ei nu frămîntă aluatul cu braţele într-o muncă extenuantă de ceasuri întregi, nu mai transportă cu spinarea veţile, nu mai împing în cuptor cu palmele, sub temperatura înaltă de sute de grade, lopeţile [illegible] Dezrobiţi de tot acest efort, brutarii de aici supraveghează doar efectuarea automată a operaţiilor şi calitatea produsului. Calitatea produsului este determinată ştiinţific prin analize de laborator. Cîteva [illegible] rante, conduse de un inginer chimist, determină aparatele de precizie calitatea făinei, fermentarea aluatului, coacerea, porozitatea, aspectul estetic al pîinii.

Iată-le ieşind în serii de cîte nouă, pe bandă rulantă, din giganticul cuptor, de fapt din cele [illegible] cuptoare paralele — pentru pîine neagră şi intermediară. De aici, drumul pînă la consumator e la fel de scurt. Se livrează 80 tone de pîine şi 15 tone de biscuiţi în 24 ore.

Un record ? Nu, o măsură a Dobrogei. Una din multele ei măsuri, simbolice pentru destinul de azi al acestui fericit pămînt dintre Dunăre şi Mare.

În albumul nostru despre Dobrogea, lîngă vechea moară de vînt, va trebui să punem deci şi imaginea acestei noi mori dobrogene.

PAUL ANGHEL

INTERPRETARE SIMPLĂ

Ne-acoperim de glorii prin gesturi sincere
şi cîmpurile de cuiburi aurifere.
Şi cîmpurile rîd în noi, un viscol
pînă-n cascadele înzăpezite din artere.

Şi-n somnul fetelor, adolescenţi luceferi
bătînd cu spice-n geamul lor deschis,
cum holdele acestor noi destine
ne urmăresc însufleţite-n vis.

Am răspîndit pe cîmp în avalanşe
culori de grîu, culori incendiare ;
prin ele, şi măsura altui timp
în palmele cadranelor solare.

ION NICOLESCU

iarnă

ntr-adevăr există vietăţi care nu se ochiul liber. Dacă într-adevăr purecii esc din prat, dacă omul se trage sau rage din maimuţă? Tînărul a răspuns, , cu oarecare mirare la întrebări. As- rii clătinau din cap. Nu le prea venea adă. Haida-de. „Se învîrte Pămîntul, e-i de nu ştiu cîte ori mai mare, mă- se vede mic (cine se uită la el!), e lobul nostru şi nici nu se hotărăşte să rept". Toate bune. „Nu plătim pentru apozit", comentau cu o undă de ironie be, bărbaţii mai vîrstnici. „Cum rămi- Adam, zicea unul, dacă omul se tra- maimuţă?". Zeflemeaua lor binevoi- conţinea însă o mare doză de tristeţe. au în sinea lor pe tînărul profesor. că e un om învăţat şi că ei sînt departe fi în stare să destrame judecăţile lui. sîntem noi, dumneata nu te supăra. ne are baiul? Cine-şi bate capul? ul să-şi vadă de treaba lui, ziceau ei. că eşti aici, fă bine şi spune-ne! Mai de la copii cîte ceva, da' cine-i mai şi pe ei în seamă?".

asta a fost prima seară de întrebări şi nsuri la care am asistat. Aş vrea să ob- ntîi, cît de precară se arăta suma de inţe valabile, verificate, ştiinţifice asu- mii, a naturii, cît de sărac era ţăranul pe acea vreme şi cu cîtă indiferenţă dmisă o asemenea stare de lucruri. O nfăţişare a satului, ceva mai evoluată, na o excepţie, acolo unde pe secetă sea cu prapurii pe cîmp şi se invoca mia unui moş cu barbă albă, cum spu- ne Sadoveanu. Însemnările doctorului de plasă, Ulieru, sînt şi ele edificatoare.

Recent, am avut de făcut un drum spre Brăila. M-am abătut prin comuna Strachina. Un bătrîn, încă vioi, căruia i-am amintit că vine iarna şi oamenii se vor trage pe-acasă, odihnindu-se, mi-a dstăinuit că el nici nu are de gînd să se odihnească. O să aibă loc multe lucruri interesante în sat şi lui nu-i place să lipsească. Se duce s-asculte la cămin conferinţe, să vadă spectacole, are cîteva întrebări de pus legate de tehnică. Afirma că socotise ceasornicul una din cele mai mari descoperiri. Dar a citit despre călătoriile în Cosmos şi recunoaşte că s-a înşelat puţin. Auzi, îmi spunea el căutînd să vadă dacă-s uimit sau nu, dac-aş trăi în Lună aş fi mai uşor şi aş sări ca un om tînăr, ba, şi mai şi... Are de pus întrebări multe legate şi de cultura cerealelor, creşterea vitelor...

E de adresat invitaţia de-a vizita satul contemporan, în acest anotimp, căruia i s-a spus altădată răstimp de hibernare.

Este nimerit a fi înarmat cu caiet de însemnări, de observat nivelul la care a urcat exigenţa, problematica serilor de iarnă.

Şi mai ales, în ansamblul ei, atmosfera fierbinte, cutezătoare, interesantă, care domneşte în sat, în ciuda termometrului care coboară, în ciuda zăpezii care acoperă cîmpul, casele, dantelînd feeric copacii, desişurile pădurii, satul romînesc contemporan i-a dăruit iernii caloriile pe care de atîta vreme le aştepta.

ŞTEFAN LUCA

Interior din Muzeul orăşenesc Urlaţi, regiunea Ploieşti.

Comemorarea marelui povestitor romîn, Ion Creangă

Printr-o recentă hotărîre a Consiliului de Miniştri al R.P. Romîne s-a aprobat instituirea unui Comitet naţional şi a unui plan de măsuri privind comemorarea a 75 de ani de la moartea marelui scriitor Ion Creangă, clasic al literaturii romîne.

Din Comitetul naţional creat în vederea acestei comemorări fac parte academicieni, scriitori, oameni de cultură din ţara noastră.

Între 13—20 decembrie 1964, Comitetul de stat pentru cultură şi artă, Academia R. P. Romîne şi Uniunea scriitorilor vor organiza în colaborare cu alte instituţii culturale „Zilele Ion Creangă". La Bucureşti va avea loc o manifestare centrală, iar la Iaşi o şedinţă festivă. În întreprinderi, instituţii, şcoli, case de cultură, cluburi şi cămine culturale se vor organiza conferinţe şi simpozioane cu tema: „Ion Creangă marele povestitor al poporului romîn". Numeroase manifestări vor contribui la adîncirea cunoaşterii şi studiului operei lui Ion Creangă, la răspîndirea valoroasei sale opere în rîndul maselor largi.

FLORILE MELE

de SZEMLÉR FERENC

Sădesc răsaduri, semăn flori.
Şi somnul ce-n pămînt se-adună
îl apăr, darnic, de dogori
şi le stropesc cu apă bună...

Şi-aştept. Cînd în văzduh, cu greu,
orbeşte, colţul lor străbate,
alături sînt veghind mereu
şi le vorbesc cu glas de frate...

Să fluture culori aştept,
iar noaptea, drept răspuns tăcerii,
mireazma să-mi pătrundă-n piept
în nevăzutele-i puzderii.

Să uit părerile de rău,
să-nvăţ de moarte-a nu mă teme —
Deci nu mă criticaţi mereu
de-mi pierd cu ele-atîta vreme.

În romîneşte de VERONICA PORUMBACU

Strălucirea diamantului

Pe lîngă doină, baladă şi toate celelalte flori din grădina folclorului nostru, bardul popular a izvodit şi ghicitoarea. Iar una dintre cele mai frumoase ghicitori a închinat-o cărţii. Are densitatea şi strălucirea diamantului. „Cată-n ea şi vei afla" — iată ce este cartea.

Ghicitoarea aceasta sună totodată şi ca îndemn. Cere după ea un semn de exclamare. Ar putea să stea cu cinste, ca un fel de lozincă, în oricare din bibliotecile noastre. De altfel, astă-vară a şi fost înserată într-o culegere de folclor scoasă de Casa regională de creaţie Bucureşti. Însă omul de la care am auzit deunăzi această ghicitoare nu citise broşura cu pricina. El cunoştea ghicitoarea dintr-o altă sursă. Era un bătrîn din satul Luncoi-Brad, de la poalele Munţilor Apuseni. Venise la bibliotecă să împrumute o carte de citit şi aştepta la rînd. Îşi aştepta rîndul, fiindcă la biblioteca din acest sat sînt adesea ore de aglomeraţie. Şi asta nu din cauză că bibliotecara Eugenia Ştеopan ar lucra încet, ci pentru că numărul cititorilor şi al cărţilor citite este foarte mare.

Aşadar, bătrînul îşi aştepta rîndul ca să predea cartea citită şi să primească una nouă. Cineva l-a încercat:

— Cum a fost cartea pe care-ai citit-o, baci Pătru?

— Cată-n ea şi vei afla! — i-a răspuns bătrînul.

Aşa am reîntîlnit în raionul Brad ghicitoarea abia apărută într-o culegere de folclor din Bărăgan.

Unui tînăr înalt, ocheşel, cu mustaţa smolită, bibliotecara îi spuse:

— Află, tovarăşe Benea, că ţi-a luat-o tatăl dumitale înainte. I-am dat mai adineauri două broşuri.

— Acum iar o să am discuţii cu bătrînul — spuse tînărul ridicînd privirea spre tavan, cu un gest de grijă prefăcută.

Mi-am luat îngăduinţa să-l întreb:

— Ce fel de discuţii?

— Eu sînt zootehnician — mi-a explicat el, — iar tatăl meu, după cum se vede, se înarmează mereu cu broşuri de specialitate. Trebuie, dar, să fiu totdeauna la curent cu cerinţele meseriei. Altfel mă prinde, cum s-ar zice, descoperit.

Pe fişa de cititor a bătrînului, figura, proaspăt înscrisă, Creşterea animalelor de dr. V. Oţelea. Nu lipseau însă nici Inimă vrăjită de Romain Rolland, nici Mizerabilii de Victor Hugo, ceea ce însemna că discuţiile purtate între tată şi fiu pe marginea cărţilor au o arie mult mai largă.

O fişă extrem de încărcată, însumînd 65 de titluri de cărţi citite în nouă luni, era aceea a elevei Împărat Ana, din clasa a II-a elementară. La nici zece ani, mica şcolăriţă este o mare cititoare. Ea se gîndeşte încă de pe acum, cu precoce mîndrie, la insigna Prieten al cărţii, pe care ştie că o va cuceri îndată ce va fi utemistă. Fiindcă în această comună, începînd cu anul trecut, a devenit un obicei ca toţi utemiştii, dar absolut toţi, să fie purtători ai insignei Prieten al cărţii. Din toamna lui 1963 şi pînă astăzi, au binemeritat-o toţi cei 126 de utemişti din comună.

Iată de ce biblioteca de aci este fruntaşă pe raionul Brad şi gazdă bună pentru schimburi de experienţă pe tema muncii cu cartea. Aci, şi tinerii şi vîrstnicii cunosc prea bine dezlegarea ghicitorii căreia îi urmează îndemnul: „Cată-n ea şi vei afla!". Ei preţuiesc cartea, învaţă din slova ei şi caută să urmeze în viaţă un drum ascendent asemeni eroilor literari de mare frumuseţe morală, îndrăgiţi şi luaţi drept model. Căci, aşa cum spunea Voltaire, — „Cele mai bune cărţi sînt acelea pe care le întregesc cititorii".

NICOLAE CULCEA

EMBRIONI ÎN EPRUBETĂ

de academician Eugen A. PORA
profesor emerit al R. P. Romîne

Obţinerea omului în laborator, în afara organismului matern, a fost un vechi vis al alchimiştilor. Ei urmăreau nu numai să facă aur din cine ştie ce, ori să găsească piatra filozofală, dar visau şi la „homunculus", la omul pe care să îl crească în eprubetă şi cu care să poată face apoi ce vor dori. Aceste visuri ale alchimiştilor au rămas multe secole ca atare. Ştiinţa şi tehnica din veacurile trecute nu ajunseseră încă la gradul de dezvoltare care să permită transpunerea în practică a unor asemenea încercări. Abia în secolul nostru, şi mai ales în ultimii ani, omenirea a intrat în stăpînirea unor cunoştinţe ştiinţifice şi mijloace tehnice înaintate care fac posibilă nu numai transformarea unui element chimic în alt element (astăzi, pe calea energiei atomice, se poate produce aur din plumb), dar şi întreprinderea unor

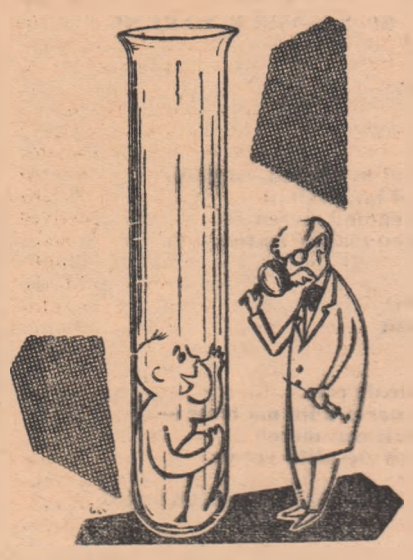

paşi serioşi înainte pe calea realizării de organisme vii în laboratoare.

Sînt cunoscute în această direcţie încercările reuşite ale chirurgului italian Daniel Petrucci, care, cu trei ani şi ceva în urmă, a realizat în eprubetă fecundarea ovulului de femeie cu spermatozoidul de bărbat şi a obţinut un embrion a cărui dezvoltare a putut-o urmări sub microscop timp de 4 săptămîni. Embrionul de om s-a dezvoltat deci timp de patru săptămîni în afara organismului matern. Aceasta a constituit o realizare care a tulburat multe concepte ale oamenilor secolului nostru.

Pentru a înfăptui această experienţă, profesorul Petrucci a realizat, în primul rînd, o instalaţie complicată, care permitea ca într-un anumit vas să intre în permanenţă un ser fiziologic ce conţinea elementele minerale şi organice necesare creşterii embrionului, să asigure o oxigenare saturată acestui lichid şi să-l păstreze constant la o temperatură de + 36°. În astfel de condiţii a putut urmări sub microscop şi a putut fotografia imagini ale dezvoltării şi creşterii embrionului omenesc pînă la 28 de zile, iar în unele cazuri observaţiile sale au fost şi de mai lungă durată (pînă la 58 de zile), dar pe embrioni ce nu se mai dezvoltau normal.

Întrebat de ziarişti asupra posibilităţilor de viitor ale experienţei sale, prof. Petrucci a spus că dînsul este ferm convins că există toate posibilităţile tehnice pentru a se obţine dezvoltarea embrionului de om, sau de alte mamifere, în laborator, pînă la vîrsta naşterii. Greutatea obţinerii unui astfel de rezultat e cauzată, în prezent, numai de faptul că nu cunoaştem încă destul de exact nevoile de hrană ale embrionului în diferitele lui etape de dezvoltare. Aceasta este însă numai o problemă de studiu, care se poate rezolva destul de curînd.

Ideea şi experienţele prof. Petrucci nu au rămas fără urmări. În U.R.S.S. (Sevastopol, Facultatea de medicină), în S.U.A., alte laboratoare de embriologie au repetat experienţa lui Petrucci pentru a obţine embrioni de om şi de mamifere în stadii cît mai avansate. Scopul acestor experienţe nu este de loc romantic, cum îl categorisesc unele reviste clericale, ci mai ales practic. Deocamdată se văd clar două domenii importante în care obţinerea de pui vii de mamifere sau de om, în laborator, este de mare însemnătate.

Incubaţia ouălor de păsări se face de multă vreme. Ea aduce astăzi omului un spor de producţie nevisat înainte de folosirea clocitoarelor artificiale. O găină poate cloci 20 de ouă, în vreme ce o clocitoare electrică poate scoate cîteva mii de pui deodată. Dacă s-ar realiza şi o incubaţie în laborator a purceilor, a mieilor, a viţeilor, atunci am putea obţine de la ovulele unei scroafe nu 10 purcei, ci 100 sau poate mai mulţi.

La unii oameni, o serie de organe suferă diferite accidente. Rinichii unui om adult se îmbolnăvesc destul de des şi ar trebui înlocuiţi. De asemenea şi pielea se distruge de multe ori prin arsuri în anumite părţi şi ar trebui şi ea înlocuită. Nu rare ori, porţiuni de intestin sînt sediul unor leziuni şi trebuie scoase etc. Astfel de situaţii se cunosc foarte multe. Uneori se poate înlocui organul alterat cu unul nou (la gemenii din acelaşi ou), dar de cele mai multe ori „stricarea" unui rinichi nu se mai poate repara sau înlocui şi persoana bolnavă rămîne condamnată definitiv. Dacă ar fi „piese de schimb" lucrurile ar putea fi mult simplificate, s-ar înlocui, pur şi simplu, organul respectiv. Dar astfel de piese nu există. Omul încearcă să le obţină pe diferite căi. Una din ele este aceea urmată de prof. Petrucci. Embrionii pe care i-am obţine în laborator ar putea constitui astfel de piese de schimb, căci ţesuturile embrionare au marea capacitate de a prinde în organismul unui adult şi a se dezvolta în organul pe care au început să-l desăvîrşească.

Prof. Petrucci a pornit tocmai de la ideea de a obţine organe de înlocuire la embrionii de om crescuţi în balonul din laborator, pentru a putea ajuta pe adulţii bolnavi. S-ar realiza astfel o prelungire a vieţii oamenilor adulţi care s-au îmbolnăvit de o anumită afecţiune, prin înlocuirea organelor bolnave cu unele noi, sănătoase şi la „început de activitate !".

Ştiinţa nu ţine şi nu poate ţine seama de basme, de prejudecăţi şi de idei învechite. Omul nu a fost creat de nici o fiinţă supranaturală, ci el este un rezultat al evoluţiei animale, iar obţinerea lui prin procedee artificiale, în laborator, nu schimbă nimic din conceptul nostru de evoluţie, ci ne arată numai că noi putem crea în laborator condiţiile pe care evoluţia le-a creat embrionului în uterul matern. În ambele cazuri, embrionul se dezvoltă asemănător şi pornind de la aceleaşi elemente sexuale primordiale. Dar în dezvoltarea sa artificială noi putem evita intervenţia unor factori nocivi ce provin de la ereditţi bolnave şi astfel evităm copii nesănătoşi, iar în zootehnie obţinem o producţie neînchipuit de mare faţă de cea care se obţine prin procedeele naturale.

Magazin ştiinţific

TRATAREA GRÎULUI CU RAZE GAMA

La Institutul unional de cercetări ştiinţifice pentru cereale (U.R.S.S.) a intrat în funcţiune o instalaţie de tratare a grîului cu raze gama. Prin acest procedeu dăunătorii sînt distruşi rapid şi în mod sigur, fără a fi nevoie de folosirea preparatelor chimice toxice. In aceste condiţii grîul îşi păstrează pe deplin proprietăţile nutritive şi gustative.

Capacitatea de producţie a instalaţiei este de circa 400 kg de grîu pe oră. Toate operaţiunile de iradiere sînt efectuate în mod automat, de la pupitrul de comandă.

MAŞINĂ DE SCRIS ELECTRONICĂ

In S.U.A. a fost construită o maşină de scris electronică fără claviatură, care funcţionează la dictare cu o viteză de 500 cuvinte pe minut, adică aproximativ de 6 ori mai rapid decît cea mai bună stenografă. La orice sunet produs în faţa maşinii, intră în funcţiune grupul de litere corespunzătoare, şi pe hîrtie se tipăreşte textul adecvat.

MAŞINĂ PENTRU PLANTAREA AUTOMATĂ A PUIEŢILOR

La Institutul de cercetări în domeniul silviculturii din R.S.S. Bielorusă a fost construită o maşină pentru plantarea automată a puieţilor. Ea poate planta în şapte ore puieţi pe o suprafaţă de 5 hectare. În acelaşi timp, noua maşină trece peste rizomii înalţi de 15 cm şi taie rădăcini avînd pînă la 8 cm grosime. Primele 3 000 de maşini pentru plantarea automată a puieţilor vor fi construite încă în cursul acestui an.

UN NOU INSECTICID

Cercetătorii de la Universitatea din statul Visconsin (S.U.A.) continuă să caute chimicale insecticide în culturile leguminoase. În anul 1963, ei au descoperit un astfel de produs chimic insecticid în rădăcinile napului furajer, apoi în varză, iar în prezent în partea comestibilă a păstîrnacului.

Noul insecticid a căpătat denumirea de „miristicin". Acest insecticid natural nu prezintă pericol pentru animale.

BRONHII ARTIFICIALE

Va putea oare ajunge omul să trăiască sub apă asemenea peştilor şi altor vieţuitoare acvatice ? Iată o întrebare care se pare că e pe cale să primească un răspuns pozitiv. În adevăr, se anunţă că firma „General Electric" din S.U.A. a fabricat o membrană groasă de 0,001 ţoli (un ţol = 25,4 mm) prin care pot respira sub apă atît omul cît şi animalele.

Folosind asemenea membrană, se pot confecţiona bronhii artificiale cu ajutorul cărora omul va putea sta mai multă vreme sub apă fără să mai aibă nevoie de greoiul costum de scafandru.

UNTDELEMN SPUMOS

Cercetători sovietici au făcut în ultima vreme experienţe pentru a pune în evidenţă calităţile uleiurilor vegetale comestibile saturate cu acid carbonic. Aceste experienţe au dat rezultate mulţumitoare. S-a constatat că uleiurile saturate în acest fel se păstrează proaspete timp îndelungat şi dau mîncărurilor gătite cu ele un gust şi un aspect mai bun. Salata preparată cu untdelemn saturat cu acid carbonic, de pildă, este mult mai gustoasă şi apetisantă ca cea preparată cu untdelemn obişnuit.

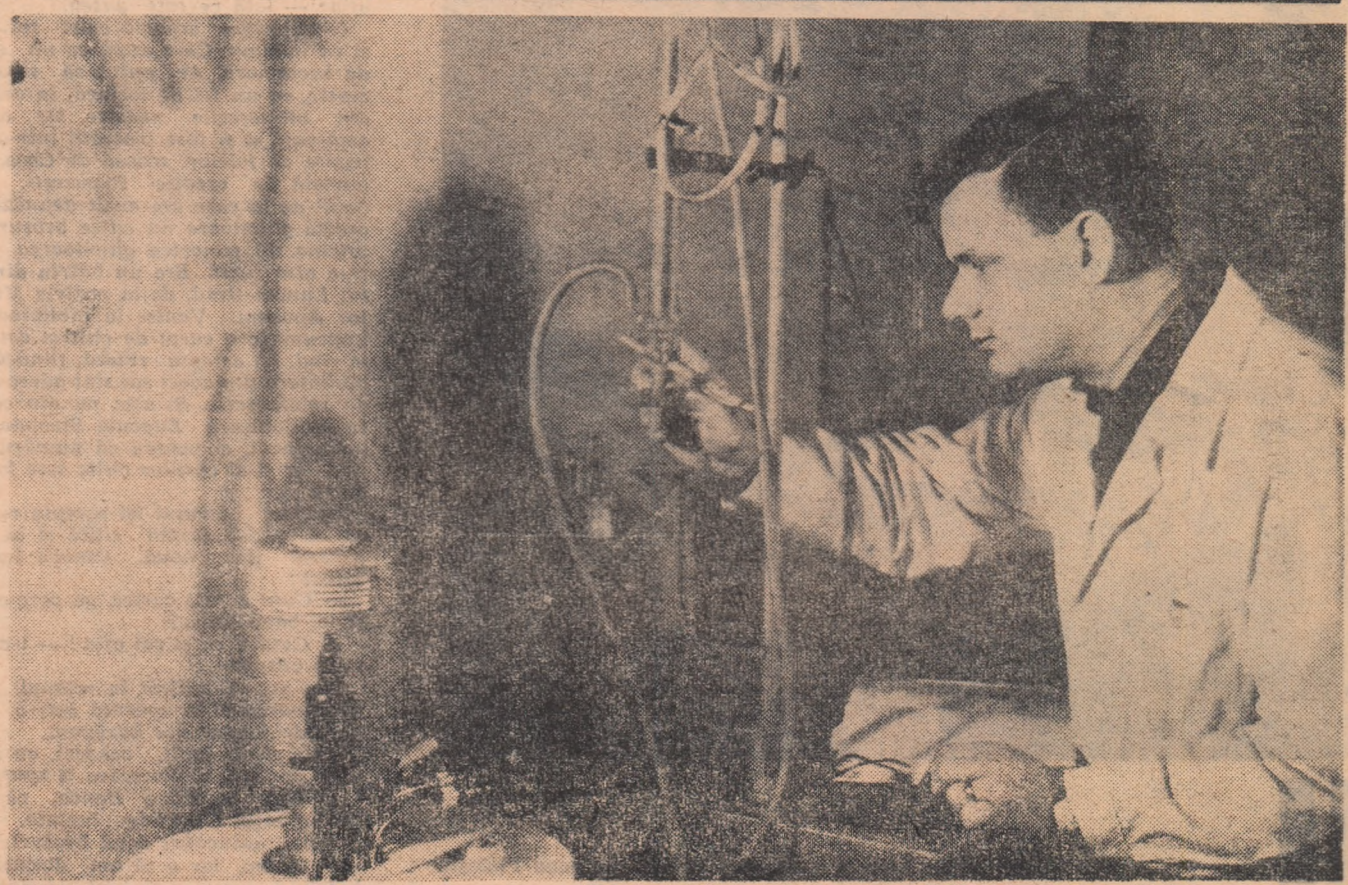

Institutul de Biochimie al Academiei R.P.R. Candidatul în ştiinţe chimice, Mihail Şerban, din laboratorul de protite, efectuează prin cromatografie pe coloanele schimbătorilor de ioni fracţionarea proteinelor musculare.

VECHEA CIVILIZATIE A AFRICII

FLUVIUL ÎȘI GĂSEȘTE MATCA

Cap din lut ars descoperit în 1957 în Nigeria de nord

Încercînd să justifice subjugarea popoarelor Africii, colonialiștii au creat zeci de variante ale mitului rasist după care istoria și civilizația continentului este legată de prezența omului alb. Teoriile reacționare despre trecutul Africii, încearcă să acrediteze ideea că acest continent n-a avut o dezvoltare **proprie**, socială și culturală, și că aici progresul a început o dată cu venirea europenilor. Idee falsă.

Călători arabi din veacuri îndepărtate au lăsat descrieri amănunțite asupra unor imperii africane, cu o organizare statală bine pusă la punct pentru vremurile acelea. Faimosul explorator arab Ibn Batuta are în jurnalele lui de drum zeci de pagini, datînd de prin anii 1340, în care redă modul cum era organizată viața politică și justiția în vechiul Mali. Încă în secolul al XI-lea, orașele înfloritoare ale imperiului Ghana erau centre ale unei activități comerciale întinse, cum mărturisesc și cronicile istoricului El Bekri.

Cei care, cu timpul, au asuprit popoarele Africii n-au avut însă interesul de a face cunoscute asemenea mărturii ale trecutului negrilor. Isprăvile, incontestabil cutezătoare, ale navigatorilor portughezi și spanioli au făcut ocolul lumii, dar foarte puțin se știa, și încă se știe puțin, despre drumurile, poate uneori la fel de temerare, pe care le-au întreprins expedițiile negrilor **schwahili**, din Africa orientală, care, cam tot în aceeași perioadă, au cutreierat cu corăbiile lor țărmurile Indiei, Persiei și Arabiei. Foarte puțin s-a știut, pînă de curînd, despre uimitoarea strategie militară a lui Congo-Mussa, un fel de Alexandru cel Mare al Africii negre, care, la începutul secolului al XIV-lea, făurise în Sudan un imperiu bine administrat, ce se întindea de la țărmurile Atlanticului pînă la lacul Ciad.

Oamenii de știință care au cercetat obiectiv vechea civilizație africană demască inconsistența teoriilor reacționare despre așa-zisa „inferioritate" a popoarelor continentului negru. Iată ce scrie în legătură cu aceasta istoricul francez Maurice Delafosse, în cartea lui „Negrii din Africa": „Trebuie să admitem că aceste popoare nu merită să fie privite ca inferioare din punct de vedere intelectual, dacă în anumite condiții au putut să organizeze, numai prin propriile lor puteri, state ca acelea a căror istorie am încercat s-o schițez aici, să formeze și să întrețină centre de studii ca Tombuctu, de pildă, să dea oameni de stat ca **mansa** [1]) Congo-Mussa, oameni de știință și literați..."

Colonialismul a zăgăzuit acest șuvoi de energie creatoare a popoarelor africane, l-a scos din matca lui, împiedicîndu-i cursul firesc spre albia largă a comorilor materiale și spirituale ale omenirii.

Vechea civilizație a unor popoare africane demonstrează grăitor contribuția lor proprie la dăltuirea treptelor pe care s-a ridicat omul de-a lungul istoriei sale.

În unele regiuni ale Africii, populația de la sate — pe care literatura exotică o prezentase ca trăind „în plină sălbăticie" — a avut o cultură materială interesantă, cu mult înainte de venirea europenilor. În lucrarea lui Trebonius, „Istoria civilizației africane", se arată că navigatorii europeni cînd au debarcat pentru prima oară în golful Guineei, au fost cu adevărat uluiți de viața economică, bine organizată a satelor. Căpitanii navelor, scrie Trebonius, au fost mirați la culme atunci cînd li s-au înfățișat străzi bine amenajate, cu pomi plantați pe marginile lor. Timp de cîteva zile ei au străbătut terenuri de țară, cu ogoare minunate, cu sate locuite de oameni îmbrăcați cu cea mai mare grijă, în țesături lucrate de ei... Într-o localitate mai spre sud, în regatul Congo, ei au găsit o industrie manufacturieră „civilizată pînă în măduva oaselor", unde oamenii se purtau în „mătăsuri și catifea".

★

Arta și cultura africană, veche și mai nouă, oferă, de asemenea, o imagine interesantă a trecutului acestor populații.

Priviți cu atenție fotografia reprezentînd un cap din lut ars. Remarcați măiestria creatorului, tehnica sa sigură, dar mai ales talentul viguros cu care a reușit să surprindă în acest chip de om, o gamă întreagă de gînduri și simțăminte, noblețe și profunzime sufletească. Nu întrebați care-i numele artistului. E un creator anonim, care a trăit cu cine știe cîte secole în urmă, și a cărui operă a fost descoperită în 1957, în Nigeria de nord.

Semnatarul acestor rînduri a cutreierat zeci de sate ale savanei africane și nu arareori, pătrunzînd în colibele meșterilor care dau viață lemnului și lutului, s-a pomenit în fața unor lucrări care — asemenea celei din fotografie — copleșesc prin forța creatoare a artistului. În satele de pe valea Nigerului, locuite de **dogoni**, a văzut măști lucrate în lemn (unele vechi de sute de ani) care, îmbinînd trăsături omenești cu cele ale unor animale ale savanei — lei, tigri, leoparzi, șopîrle — reliefează pregnant, esențialul unui caracter: vitejia sau șiretenia, forța sau ferocitatea.

Mult timp, arta popoarelor africane a fost foarte puțin cunoscută de publicul larg din alte continente. Apologeții colonialismului au etichetat-o „barbară", „sălbatică" și „fără valoare". Dar, în ultimii ani, cînd un mare număr de țări africane au scuturat jugul colonialist, cercetările întreprinse au dat la iveală adevărate comori de artă.

La Paris s-a deschis recent o expoziție cu sculpturi realizate de artiști aparținînd unor comunități sătești din diferite țări ale Africii. Semnificativă este, pentru valoarea acestor sculpturi, însăși denumirea expoziției: **„O sută de triburi, o sută de capodopere"**. Acest lucru îl subliniază cele mai importante publicații de artă din Franța. „Puritate și majestate"; „O intensă plenitudine plastică" — sînt titlurile prin care revista „Arts", din 4—6 noiembrie, consemnează valoarea deosebită a acestor sculpturi. Revista „Lettres françaises" observă legătura adîncă a acestor creații cu realitățile vieții africane. Iar „Le Figaro Litteraire" aduce aminte că mari pictori europeni ca Matisse și Picasso, încă de cînd au descoperit mijloacele de comunicare ale artei africane, „au fost tulburați de aceste expresii, noi pentru occident, de o plastică pură".

Se afirma, de asemenea, de către denigratorii colonialiști, că în general cultura africanilor n-ar reflecta decît misticism și ignoranță. Cît de neadevărat! Permițîndu-și încă o paranteză, cu modeste impresii personale, cel care scrie aceste rînduri poate aduce și el mărturia unor minunate spectacole folclorice la care a asistat în savana africană. Este adevărat că ele au și motive religioase, dar întreaga lor concepție și motivele lor principale sînt legate de viața și munca omului pe ogor, de lupta lui cu forțele oarbe ale naturii, de glorificarea vitejiei. Ceea ce remarcă, despre creația africană și articolul sus amintit din „Le Figaro Litteraire", afirmînd că e vorba „de o artă, de o mare artă, **profund legată de om**".

Perioada de înflorire a vieții culturale în zona Sudanului a fost caracterizată în foarte mare măsură de un puternic suflu umanist. Orașul Tombuctu — de la granița de sud a Saharei, despre care pomenește istoricul Delafosse — a fost, încă în secolul al XIV-lea, un mare centru cultural, care rivaliza cu Bagdad și Cairo. Celui care vizitează urbia Tombuctu-ului i se dezvăluie mărturii nebănuite ale strălucirii intelectuale pe care a avut-o acest oraș. Ne-am aplecat, cu venerație, asupra unor vechi hrisoave și inscripții în piatră, care evocă gloria Tombuctu-ului; am stat de vorbă cu **dyelewi**, rapsozi din popor, care păstrează în sacul lor cu legende, cîntece și versuri — momente vechi de sute de ani din istoria orașului. Tombuctu avea zeci de școli medii și o celebră universitate — Sankaro. Pe lîngă doctrina islamului, profesorii universității au predat tinerilor cursuri de drept, dialectică, istorie, științele naturii, matematici și medicină.

★

Este firesc și necesar efortul pe care-l depun țările eliberate de a organiza cercetarea și răspîndirea în mase a istoriei și civilizației popoarelor africane.

Istoria, arhitectura, muzica și limbile popoarelor africane devin obiecte ale unor studii atente. La universitatea din Dakar a luat ființă o catedră de lingvistică africană. Tot la Dakar va avea loc, în 1965, primul festival mondial al artei negrilor. La Brazzaville s-au întreprins cercetări științifice cu privire la limbile din Congo. În Mali, Guineea și în alte țări se elaborează manuale de istorie despre trecutul acestor țări.

În cadrul eforturilor depuse de tinerele state naționale din Africa pentru lichidarea neștiinței de carte, pentru formarea de cadre tehnice și culturale, cultivarea valorilor civilizației vechi a popoarelor continentului ocupă un loc important. Valorificarea culturii și artei din trecut a popoarelor africane dovedește, cu argumente în plus, că istoria lor nu a început o dată cu venirea colonialiștilor, că aceștia, dimpotrivă, au întrerupt cursul ei firesc, care abia acum își regăsește matca...

EUGEN POP

[1]) mansa = împărat, în dialectul malinke, din Sudan.

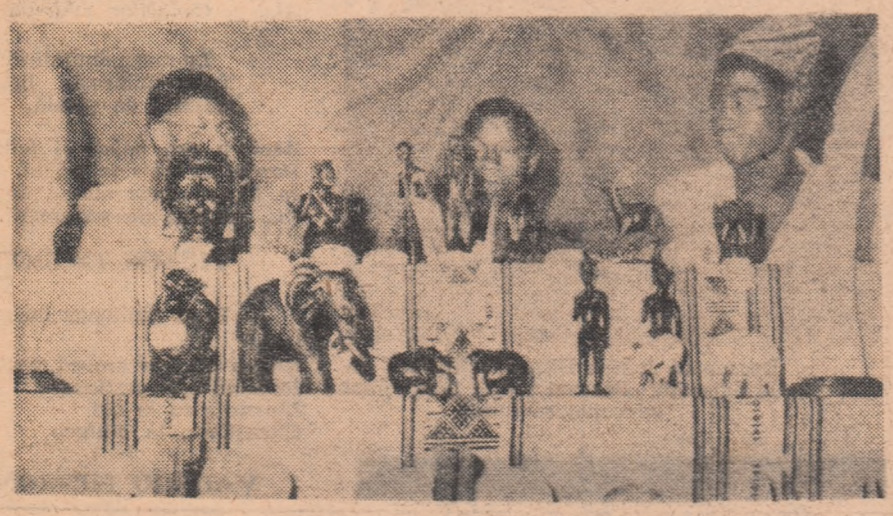

O expoziție de artă plastică africană în Republica Mali. Majoritatea exponatelor sînt sculpturi în fildeș.

A 19-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U.

Amînată de două ori, cea de-a 19-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U. s-a deschis la New-York în ziua de 1 decembrie. La sesiune participă delegațiile celor 112 țări membre ale O.N.U., la care s-au adăugat reprezentanții a trei state noi — Malawi, Zambia și Malta — care au devenit independente după închiderea lucrărilor precedentei sesiuni. Față de prima sesiune din 1945, numărul statelor participante este cu 61 mai mult. Majoritatea delegațiilor sînt conduse de miniștri de externe ai țărilor respective. Delegația țării noastre este condusă de Corneliu Mănescu, ministrul Afacerilor Externe.

Încă de pe acum, pe ordinea de zi au fost înscrise 92 de puncte, ceea ce dă temei să se presupună că activitatea sesiunii va fi multilaterală. Cum e și firesc, ea va acorda o atenție deosebită dezarmării generale și totale. In această direcție sesiunea va asculta raportul Comitetului celor 18 state pentru dezarmare — organ din care face parte și țara noastră — și va examina o serie de probleme importante legate de înfăptuirea dezarmării.

La loc de frunte pe agenda sesiunii figurează și problemele lărgirii cooperării internaționale pe plan economic, cultural, în domeniul utilizării pașnice a energiei atomice și în explorarea pașnică a cosmosului etc. Adoptarea de măsuri pentru lichidarea rușinosului sistem colonial va sta, de asemenea, în atenția delegaților.

Urmărind asigurarea universalității și implicit a întăririi autorității Organizației Națiunilor Unite, popoarele iubitoare de pace cer Adunării Generale să repună în drepturile ei R. P. Chineză, una din marile puteri fondatoare ale O.N.U.

Printre punctele înscrise pe ordinea de zi a celei de a 19-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., se află și două propuneri ale țării noastre. E vorba de acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între state europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite și proiectul de declarație asupra promovării în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare. Propunerile țării noastre se bucură de sprijin din partea a numeroase delegații.

Delegația țării noastre, delegație a unei țări ce militează activ pentru reglementarea pașnică a problemelor internaționale litigioase, pentru înțelegere și colaborare între state, pe baza principiilor coexistenței pașnice, va depune eforturi susținute pentru găsirea de noi căi care să ducă la menținerea și întărirea păcii în întreaga lume.

E. M.

PROTECȚIA POMILOR

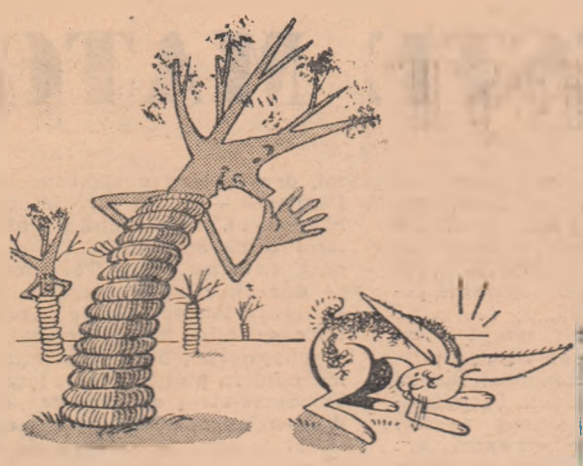

— Sîc, că nu poți să-mi faci nimic!

Desen de Al. CLENCIU

SNOAVE

Țăranul și avocatul

Un țăran s-a dus, pe vremuri, la avocat și i-a încredințat acestuia pricina pe care o avea.

După o săptămînă, veni iar la el și cînd se uită la dosarul său, văzu un maldăr de hîrtii și pe fiecare foaie scris numai cîte un singur rînd. Vedeți dumneavoastră, așa era învoiala, impusă de avocat, că trebuia să plătească pentru fiecare din foile cîte cuprindea dosarul.

A oftat țăranul din rărunchi și i-a zis avocatului:

— Păi cum vine asta, domnule avocat? De scris văd că scrii foarte rar, dar la bani te îndeși zdravăn.

— Vai, dragul meu, i-a răspuns avocatul, dumneata nu te pricepi la treburile astea ale noastre. Astea sînt hîrtii oficiale și hîrtiile oficiale așa se scriu, s-o știi de la mine! Dacă cumva n-ai bani de-ajuns, drept plată ai putea să-mi ari cîteva pogoane de pămînt.

Țăranul s-a învoit. Dar cînd s-a apucat de arat, ce să vezi, trăgea brazdele foarte rare, cam la un stînjen una de alta!

Cînd a văzut una ca asta, avocatul a sărit cu gura la țăran:

— Ce faci, omule? Păi ăsta-i jaf curat!

Dar țăranul de colo i-a întors-o:

— Vai, domnule avocat, păi dumneata nu te pricepi la treburile astea ale noastre. Așa se ară, s-o știi de la mine!

(Folclor polonez)

Cum a lătrat moșierul

Mai demult, la o șezătoare, un flăcău l-a întrebat pe moș Denba, care era un hîtru bun de glume:

— Dar, ia spune, moș Denba, ai putea dumneata să-l faci pe moșier să latre ca un cîine? Dacă faci și una ca asta, să știi că te așteaptă o cinste din partea mea și a flăcăilor care se îndoiesc că ești în stare.

Moș Denba le făgădui flăcăilor că o s-o facă și pe-asta.

A doua zi, flăcăii s-au strîns ciotcă lîngă casa moșierului, sub una din ferestre, în vreme ce moș Denba intră înăuntru.

— Ieri am găsit în pădure un cîine de vînătoare, îi zise el moșierului. Aș putea să ți-l vînd cu jumătate de preț.

Lacom, moșierul îl întrebă:

— Și e chiar un cîine de vînătoare?

— Ba bine că nu! îi răspunse moș Denba. Cum să nu fie de vînătoare, dacă latră uite-așa: U-u-u-u-u! urlă moșneagul ca lupul.

— Prostule! rîse moșierul. Păi ce, așa latră cîinii de vînătoare? Ascultă aici, să-ți arăt eu cum latră un cîine de vînătoare.

Și moșierul se apucă să latre în gura mare:

— Ham, ham, ham!

Flăcăii de-afară izbucniră în rîs și se împrăștiară în toate părțile.

Iar moș Denba se alese cu o cinste, căci și de rîndul acesta și-a dovedit istețimea, făcîndu-l pe moșier să latre ca un cîine.

(Folclor tibetan)

În romînește de IGOR BLOCK

BALUL DIN POIANĂ

Din programul brigăzii artistice de agitație din comuna Fulga-Mizil, premiată la finala celui de al VII-lea Concurs.

Cică într-o zi de vară, grauri, pitulici, prigorii
Și-ncă multe alte păsări de la cîmp sau din podgorii,
Se-adunară-ntr-o poiană cu covor smălțat de flori
Să petreacă cu prilejul nu știu cărei sărbători.
A-nceput frumos serbarea, chiar la ora anunțată;
Cîntăreți vestiți în lume au cîntat cîte-o bucată.
S-a aplaudat frenetic, mai ales cînd în poiană
A cîntat privighetoarea cu-a ei voce de soprană...
Scuturînd de pe aripă un grăunte de polen
Corbul recită cu vervă fabula lui La Fontaine,
Dar puțin modificată, mai cu seamă în final,
Ca să nu se mai întindă vulpea iar la... caşcaval.
Încheindu-se programul (cum s-ar zice... festivalul),
După cum e obiceiul a urmat, firește, balul.
S-au pornit la dănțuială păsările pe-ntrecute;
După horă, hai cu sîrbe, cu chindii și cu bătute.
Stau pe margine bătrînii: presuri, stănci și ghionoaie
Și vorbesc de cîte toate: ba că ceru-arată ploaie,
Ba că gaița se ține toată vremea de bîrfeli
Sau că pupezei i-e gîndul la petreceri și găteli...
Cînd și cînd și-aruncă vorba: „Iote, fa, al naibii cuc,
Tot cu ochii după fii-mea... Să nu iasă vreun bucluc!"
„Văzuși, soro, ciocîrlanul? Ia, un ăla cît un boț
Și se crede-o frumusețe... că se piaptănă cu moț!"
„Eu, ca ginere, cumătră, l-aș alege, zău, pe graur;
Ia te uită ce veșminte, parcă-i tot muiat în aur,
Și-apoi ce frumos dansează, ca la școala de balet;
Și ce cavaler: pe fii-mea iar o duce la bufet!..."
De cîntări și veselie răsuna pădurea toată
Cînd, venind pe o cărare, apăru așa, de-odată,
Și măgarul... Stînd de-o parte, rezemat de un copac,
Se hrănea, de plictiseală, cu seminte de dovleac.
Cu urechile pleoștite și cu părul cam vîlvoi
Se vedea că mai 'nainte zăbovise la... butoi:
„Iha! Ce-i aici, măi neică? strigă el precum măgarii
A! e bal? Păi, bal să fie! Ia să vină lăutarii...
Mă, tu ăla cu țambalul, n-auzi cînd te strig pe nume?
Vino-n grabă lîngă mine și zi-mi: „lume, soro lume!"
Eu comand, răcni măgarul. Vreau să cînte, așa-mi convine!
Cum de ce? Să zicem, vere, de... țambal maro... E bine?
Și-a-nceput măgarul nostru, nu să cînte, să răcnească,
(Și-i știut ce „muzicală" e o voce măgărească);
Apoi vru să și danseze, dar uitase pasămite
Că-i periculos cu dînsul să dansezi cînd n-ai... copite.
Apoi a pornit gîlceava și să vezi vocabular
Cînd îi spuse nu știu care: „Nu dansez cu un... măgar!"
Pîn-la urmă, se-nțelege, păsările se uniră
Și pe urecheat cu zarvă, din poiană-l izgoniră.
Asta fuse întîmplarea ce-am vrut să v-o povestesc
Și, desigur, se referă doar la neamul urechesc;
Dacă e vreo potrivire cu vreo altă întîmplare
Petrecută la vreo horă de la noi... îmi cer iertare!

Găleata: — Să fie clar! Pînă nu-i dai să bea din jgheab, eu nu cobor!...

ANTIBIOTICE

Desene de Adrian DRAGOMIRESCU, de la Expoziția „Desenul satiric în sprijinul educației sanitare"

SĂGEȚI

Nicolina Alexoaie, responsabila farmaciei din Zvoriștea-Dorohoi, este mai tot timpul plecată.

Întrebîndu-l pe Ilie
Ce e pe la farmacie,
Omul mi-a răspuns în treacăt:
— Nimic nou! Același lacăt!

Conducerea cooperativei Gemenea-Tîrgoviște schimbă prea des gestionarii magazinului din Brătulești care de aceea stă mai mult închis pentru inventar.

Cred că-n fine este necesar
Ca acest aspect să-l lichidați.
Dar știți cum? Făcînd un inventar
Al... gestionarilor schimbați.

La magazinul din Vlad Țepeș-Călărași, lipsesc caietele de școală.

Acolo-n sat, băieți și fete
Doresc să scrie în caiete,
În loc să scrie mereu tații
În... condica de reclamații.

VICTOR TEODOR

Unui gestionar incorect

Nici o lipsă-n muncă n-ai
De cînd ești gestionar:
Lipsurile tu le dai
Clienților... la cîntar.

VALERIU FILIMON

REDACȚIA: București, Piața „Scînteii". Tel. 17.60.10. Interior 1884 Abonamentele se fac la oficiile poștale prin factorii poștali și difuzorii voluntari. TIPARUL: Combinatul Poligrafic Casa Scînteii • 40 001